

MİNİ ŞEBEKELER, DÜNYAYI DEĞİŞTİRMEYE (TEKRAR) HAZIR*

Mini şebekeler sonunda dünyayı değiştirmeye hazır olabilir. Ancak ana şebekenin ulaşamadığı toplulukları birbirine bağlayan küçük, kendi kendine yeten elektrik şebekeleri yeni bir teknoloji değildir. Aslında ilk şebekeler oldukça küçüktü. Edison ve Tesla, küçük özel işletmeler için elektrifikasyona öncülük ederek dünyayı değiştirdi. Ama sonunda, büyük merkezleşmiş şebekelerin daha düşük maliyeti, kısa sürede mini şebekeleri tarihteki bir dipnot hâline getirdi.

Şimdi elektrifikasyon eski haline geri dönüyor. Güneş ve depolama maliyetlerinin düşmesi nedeniyle, mini şebekelerin maliyeti önemli ölçüde düştü. Yani dünyayı yeniden değiştirebilirler. Dünya Bankası raporuna göre, Afrika'daki mini şebeke sermaye maliyetleri son 8 yılda %50'den fazla azaldı. Güneş panelleri, inverterler, bataryalar ve akıllı sayaçlar gibi ana mini şebeke bileşenlerinin maliyetleri %62-85 oranında azaldı. Güncel analizler, düşük maliyetlerle birlikte mini şebekelerin Afrika'da en az 100 milyon insana elektrik sağlayan en düşük maliyetli yol olduğunu göstermiştir.

Hükümetler ve yatırımcılar bu potansiyeli tanımaya ve mini şebekelerin 2030 yılına kadar Afrika'da evrensel elektriğe ulaşmada kritik bir rolü olduğunu görmeye başladı. Haziran ayında, 2 milyar dolardan fazla kaynak yöneten bir grup yatırımcı, "mini şebekelerin evrensel elektrifikasyonu sağlamada rol oynayacağına inandıkları ve mini şebeke finansmanı için gereken sermaye türlerine sahip olduklarını" belirten bir rapor yayınladı. Bu raporun ardından Fildişi Sahili, Gana, Kenya, Liberya, Nijerya, Zambiya, Uganda, Zimbabve, Tanzania ve Kamerun hükümet temsilcileri, hükümetlere, uluslararası bağışçılara ve özel sektöre "mini şebeke sektörünü risk azaltımı için gereken sermayeyi sağlama ve bunu uluslararası ve yerel finans kurumlarıyla işbirliği içinde yapma" çağrısında bulundu.

Ancak bu ivmeye rağmen, mini şebekeler henüz Afrika'da ciddi şekilde ölçeklenmeye başlamamıştır. Büyümenin önündeki en büyük engellerden biri, dayanak varlıkların finansmanının zorluğudur. Sektörel büyümeyi destekleyen mevcut sermayenin çoğu 'venture' ve 'impact' kategorisindedir. Bu yatırımcıları mini şebeke devrimine yön veren şirketlere destekleri için tebrik etmek gerekiyor. Ancak bu devrimin gerçek bir değişim getirmesi için emeklilik fonları, altyapı fonları ve sigorta fonları gibi altyapı varlıklarının doğal uzun vadeli sahiplerinden sermaye sağlanması gerekecektir. Altyapı varlıkları olan mini şebekeler, uzun vadeli altyapı sermayesine ihtiyaç duyuyor.